

[K. Helveg Petersen.]

fald ingen tvivl om, at mange unge i realiteten opfatter det som en tvang. Det er trængt stærkt ind i bevidstheden hos de unge, at det er nødvendigt for dem at fortsætte, og det er trængt stærkt ind hos forældrene, at en 7-årig folkeskoleuddannelse ikke slår til i det samfund, vi i dag befinder os i.

Man kan altså sige, at den udvikling, der har fundet sted, giver et godt grundlag for optimisme, og hvis samfundet i tilstrækkeligt omfang kan skaffe varierede uddannelses tilbud, vil vi komme nær ved problemets løsning uden at skulle behøve at gribe til en forlængelse af pligten; men jeg understreger: nær ved. Der vil være unge, som vi under alle omstændigheder vil få svært ved at få med på frivillighedens grundlag, og her tænker jeg på den kategori, som især skoleoverlæge H. Lebel i Århus har beskæftiget sig med i en interessant redegørelse i Ugeskrift for Læger. Han har gjort den opfattelse gældende, at det ikke er formålstjenligt at forlænge undervisningspligten for børn, der ikke ønsker at fortsætte deres skolegang, men betragter skolen som en plage, og den opfattelse må vi naturligvis dele; jeg deler den i hvert fald; det vil ikke være formålstjenligt.

På den anden side er det jo ikke nogen løsning af disse børns problemer, at de forlader skolen, og det har ført mig til den opfattelse, at en forlængelse af undervisningspligten vil være rimelig, hvis en række nærmere betingelser opfyldes. Ministeren var inde på, at der måtte være valgmuligheder mellem flere uddannelser, og efterskolen og ungdomsskolen blev nævnt. Ministeren var også inde på de faglige skoler; jeg forstod, at ministeren havde tænkt over, hvorvidt man også burde overveje dem, men nærmest var kommet til den opfattelse, at det burde man ikke gøre. Jeg vil alligevel henstille til ministeren fortsat at have dem med i sine tanker. Der er i de senere år tilvejebragt en bedre forbindelse mellem folkeskolen og de faglige skoler, end der har været tidligere, og der er truffet en del aftaler om overgangsvilkår fra folkeskolen til de faglige skoler. Vi bør i høj grad være opmærksom på samarbejdsproblemerne omkring disse skoleformer, og jeg vil gerne understrege det, som ministeren vist også berørte, at det er meget væsentligt, om vi i de faglige skoler

kan lægge mere vægt på det almene. Lige-gyldigt hvor vi befinder os i uddannelserne, må det være en vigtig opgave at sørge for, at det snævert faglige ikke bliver det ene-rådende.

Kombinationen praktisk arbejde og skolegang har man berørt i forbindelse med et sabbatsår. Jeg vil gerne for min part sige, at jeg deler den opfattelse, at der er unge, der har godt af at bruge deres fysiske kræfter, ja, for hvem det næsten er en nødvendighed, og i virkeligheden burde vi måske nok generelt interessere os mere for blandingen af skolegang og praktisk arbejde. Det gør man i en række andre lande; her er vi mere var-somme. I hvert fald når der er tale om unge, der ønsker at komme ud af skolen ved 14 års alderen, er der ingen tvivl om, at en blanding af skolegang og praktisk arbejde må være af interesse. Man nævnte sabbatsåret, men måske kunne man også se på, hvordan man kunne kombinere 2-3 timers dagligt skolearbejde med et praktisk arbejde.

Må jeg, når vi taler om det praktiske arbejde, nævne værkstedslokaler og understrege betydningen af, at man ved skolerne i højere grad, end tilfældet er, gennem til-vebringelsen af værkstedslokaler får mulighed for at tilbyde de unge en række manuelle fag; det kan man ikke i øjeblikket gøre i det tilstrækkelige omfang. Jeg skal komme tilbage til valgtilbuddene om et øjeblik i forbindelse med en særlig omtale af folkeskolen.

Må jeg gøre et par bemærkninger om efterskolen. Tilbuddet om at komme på efterskole for dér at afvikle en del af den eventuelle forlængelse af undervisningspligten må være effektivt; enhver, der ønsker at benytte sig af denne mulighed, må også i praksis kunne gøre det. I øjeblikket er der jo en del vanskeligheder for nogle elever, nemlig i de tilfælde hvor kommunerne ikke ønsker at give tilskud. Så vidt jeg ved, kan forældre med en årlig indtægt på 16.000-17.000 kr. komme til at betale ca. halvdelen af, hvad et efterskoleophold koster; det vil sige, at de skal skaffe ca. 250 kr. om måneden, og det er for meget. Det må i hvert fald være et krav, at der ved en udvidelse af undervisningspligten skabes bedre vilkår på dette punkt. Om det skal være kommunerne eller staten, der skal træde til, er et spørgsmål, der ikke skal diskuteres nu.